

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K., fél évre 4 K., negyed évre 2 K. Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos: ÁVÉD JÁKÓ

Munkatársak:

Dr. Mayer Ödön és Balla István.

Kiadó: PAPP GYÖRGY

Szerkesztőség Apaffy utca 186. sz.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézetében.

Hirdetések díjszabás szerinti árban közöltetnek.

Emlékirat.

Gyulafehérvár sz. kir. városban tervezett új igazságügyi palota építése tárgyában.

A közelmúltban beterjesztett kormányjavaslat értelmében Gyulafehérvár szab. kir. városában 1871. év óta fennálló régi, előbb pénzverdei czélokra szolgált várbeli épületekben elhelyezett törvényszék, járásbíróság, ügyesszeg és börtön czéljaira a város területén új épületek emelése van tervbe véve. A javaslat indokolása szabatos rövidséggel sorolja fel azon érveket, melyek ezen áthelyezést illetve újból felépítést immár halaszthatlan szükségletté teszik.

Gyulafehérvár város közönsége örömmel és bizalommal vett tudomást a magas kormány eme elhatározásáról s a hozzája intézett igazságügyministeri felhívás folytán egyhangú készséggel hozta meg ama határozatát, mely szerint a város kellő közepén fekvő minden oldalról szabad és diszes telek ingyenes átengedése mellett jelentékeny hozzájárulással óhajta a kérdéses épületek mielőbbi létesítését elősegíteni.

Ama körülmény, hogy Nagyenyed városa jónak látta a beruházási javaslat ötletéből ennek alaposan indokolt intenciójával szemben a székhelykérdést felvetni és ebben az irányban a törvényhozás elé felirattal lépni, Gyulafehérvár városát arra készíti, hogy a kormányjavaslatban felsorolt — a székhelykérdésre természetesen ki sem terjedő — indokokon felül a kérdéses épületeknek Gyulafehérvárott a város területén leendő mielőbbi felépítésének szükségét még a következő részletes indokokkal támogassa, kimutassa.

Nagyenyed városa, mint halljuk, főként a múltban gyökerező történelmi érvekre alapítja ama óhajtatását, hogy a törvénykezési épületek Gyulafehérvárról Nagyenyedre helyeztessenek át. A nélkül, hogy ezen általunk nem ismert történelmi motívumok részletes fejtegetésébe bocsátkozhatnánk, nyugodtan állíthatjuk, hogy Gyulafehérvár sz. kir. város még ebből a szempontból, t. i. történelmi reminiscenciák és hagyományok dolgában sem áll Nagyenyed városa mögött, elég lévén rámutatni e hajdan fejedelmi székhelynek, utóbb önálló törvényhatóságnak sokat hányatott, történelmileg nevezetes napokat élt múltjára, mely az erdélyi részek dicső és gyászos eseményeiből bőven kivette a maga részét.

De a törvényszéki székhelyre való vonatkozásban is Gyulafehérvár mellett csoportosulnak a történelmi adatok.

Nem akarjuk e helyen megbolygatni a vármegye székhelyének kérdését, mely most Nagyenyeden van, mert méltányoljuk ama indokokat, melyek az 1884—1890. években döntők voltak arra nézve, hogy a törvénykezési és közigazgatási székhelyek kettéválasztása megadatott.

Ugyanis habár 1884. február 16-án a képviselőház kimondotta: „Utasítatik az igazságügyminister, hogy a kir. törvényszékek és a kir. járásbíróságok székhelyei lehetőleg a közigazgatási hatóságok székhelyeivel egyezőleg állapíttassanak meg,” és habár e határozatnak az igazságügyi kormány eleget tett, mégis ezután hozatott meg az 1890. XXIX. t. cz., mely Gyulafehérvárt törvényszéki székhelyül végleg megállapította és törvénybe iktatta.

Az ezen törvény meghozatalára alapul szolgált törvényjavaslat indokolásából helyesnek találják kiemelni a következő részt:

„A törvényszéki székhelyekről való rendelkezési jogot csak addig helyes a kormány hatalmi körébe utalni, a míg előreláthatólag a viszonyok ideiglenessége sürin teszi szükségessé a székhelyek változtatását. Mi-

helyt azonban ezek az inkább expeditiv természetű okok megszűnnek: elodáztatatlan kötelesség a törvényhozás által különben is mindig csak ideiglenesnek jelzett állapotot megszüntetni. Ma már, midőn a kormány a gyökeresebb változtatásokat a törvényszéki székhelyek tekintetében keresztül vitte, nincs semmi különös ok arra, hogy ez az ideiglenes állapot meghosszabbíttassék.”

Ebből tehát meg lehet állapítani, hogy a törvényhozás helyesnek találta a törvénykezési és közigazgatási székhely különválasztását meghagyni. Ezzel kapcsolatban jegyezzük meg, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíróság területéhez tartozó községek járási székhelye Alvinczen, Magyar-Igen és Koneczán van, tehát e tekintetben sem történt meg az unificatio, anélkül, hogy a város ez ellen felszólalt volna, sőt midőn Hieronim belügyministersége idején az előbbi két járási székhelynek Gyulafehérvára való áthelyezése iránt az eljárást hivatalból megindította — Gyulafehérvár városa volt az, mely méltányolva ama indokokat, melyek a járási székhelyek meghagyását tették kívánatosná, saját érdeke tekinteten kívül hagyásával — a járási székhelyek áthelyezése ellen nyilatkozott.

Visszanyulva a régebbi időkre, kiemelendőnek tartjuk, hogy Gyulafehérvárnak mint szab. kir. városnak mindig volt törvényszéke. Az 1848. év előtti időkben — eltekintve a szabad kir. városok és bányavárosok törvényszékeitől, Nagyenyeden és Abrudbányán volt megyei törvényszék. Az abszolút időszakban, a midőn tisztán csak az administratio és igazságszolgáltatás tárgyilagossági érdekei szolgáltak irányadókul, az osztrák igazságügyministernek 1851. május 12-iki rendeletével Nagyenyeden csak járási egyesbíróság állítottatott fel, míg Gyulafehérvárt nemcsak járási társasbíróság, hanem megyei törvényszék (Landesgericht) is létesítettett. A vármegyei rendszer helyreállításával pedig a városi törvényszékek mellett megyei törvényszék nemcsak Nagyenyeden, hanem Abrudbányán is létesült, a mely utóbbi egyúttal az erdélyi részek egyedüli bányabírósága volt.

Ezt az állapotot találta az 1871-iki szervezés, a mikor is Gyulafehérvár, Nagyenyed és Abrudbánya lettek székhelyekül megállapítva. Ezt követőleg az abrudbányai törvényszék a m. kir. ministerium 1875. július 31-én 2722. Im. E. sz. a. rendeletével, a nagyenyedi pedig a bel- és igazságügyministerium 1876. április 15-én 1423. Im. E. sz. a. kelt rendeletével megszüntetve s területeik a gyulafehérvári kir. törvényszékhez beosztva lettek. Már ezzel az alkalommal eldőlt a székhely kérdése s a belügyminister hozzájárulásával az, hogy Alsó-Fehérme-gyében a közigazgatási és törvénykezési székhely egyezőleg meg nem állapítható.

Alapjában véve téves tehát az enyediiek által mindig előszeretettel használt ama phrasis, hogy Nagyenyed mindig törvénykezést központja volt a vármegyének s hogy a törvényszéket e történelmi mult városba vissza kell helyezni. Téves, mert Gyulafehérvárt mindig volt törvényszék, tehát visszahelyezésről szó sem lehet. Gyulafehérvárt 1872-ben kir. törvényszék állítottatott fel és 1876-ban a törvényszék nem lett Nagyenyedről Gyulafehérvára áthelyezve, hanem az utóbbi a fenebb már hivatolt kormányintézkedéssel meg lett szüntetve.

Bármily dicső legyen is azonban egy városnak a múltja, bármily fényes avagy gyászos emlékeket idézzon fel a hazafiúi keblekben a szülőváros történelme, kétségtelen, hogy nem ezek, hanem a jelen körülményei és viszonylatai lehetnek egyedül irányadók ott, ahol modern követelményeknek és az igazságszolgáltatás élő igényeinek megfelelő állami beruházások létesítéséről van szó.

Ezen egyedül helyes alapra helyezkedve határoztuk el a kérdéses építkezések ügyének minden oldalról való

— statisztikai adatokkal támogatott — megvilágítását, mely minden elfogulatlan bírálóban bizonyítva ama meggyőződést fogja kelteni, hogy a székhely dolga a mai viszonyok között kérdés tárgyát egyáltalán nem képezheti és nemcsak, hogy semmi ok sem forog fenn arra, hogy az 1871. XXXII. t. cz. folytán megállapított s az 1890. XXIX. t. cz. 1 §-a szerint csak törvénnyel módosítható székhely most megváltoztassék, hanem valóban a legnagyobb igazságtalanságot és egy a fejlődés minden tényezőjével ellátott jelentékeny és virágzó város életérejének erőszakos elfojtását jelentené ama képzelhetetlen intézkedés, hogy a törvényszék székhelye más városba helyeztessék át! — A székhely törvénnyel van megállapítva. Nyomás okokat kellene felhozni, melyek a meglevő állapot megváltoztatását mellőzhetlenné teszik. Ily okok azonban nem forognak fenn.

Az objectiv igazság erejével állíthatjuk, hogy Gyulafehérvár városának geográfiai helyzete, népesedési, nemzetiségi, forgalmi, kulturális viszonylatai és fejlődése egyenesen kizárják ama feltevést, hogy a székhely megváltoztatásának kérdése komolyan foglalkoztathatná a törvényhozás mindenre kiterjedő böles és hazafias figyelmét.

Kötelességünknek tartjuk eme állításunk bizonyítását, figyelembe véve mindazon tekinteteket és mozzanatokat, melyek ilyen kérdésnél igazság szerint döntő szerepét játszhatnak, — és felhasználva ehhez beszerzett s a kérdés helyes megvilágítása okából párhuzamosan alkalmazott legújabb statisztikai adatokat.

I. Geográfiai helyzet.

Egy futó tekintet Alsó-Fehérvármegye térképére, meggyőzhet mindenkit, hogy Nagyenyed városa határszéli fekvésével szemben Gyulafehérvár központibb fekvése mindenképen alkalmasabb egy igazságügyi centrum s a jogkereső közönség igényeinek kielégítésére. Bővebb bizonyításra nem szoruló bizonyosság az, — hogy a jogkereső közönségnek első sorban az áll érdekében, hogy törvényszékéhez, tehát a mai perrend szerint legtöbb esetben felebbviteli bírósághoz minél gyorsabban és minél kényelmesebben juthasson el.

Geográfiai helyzeténél fogva figyelemmel a fennálló vasúti hálózatra, a vármegye városai és járásai közül Gyulafehérvára gravitálnak Abrudbánya és Vizakna városok, továbbá a verespataki, magyarigéni, alvinczi, kisenyedi járasok és balázsfalvi járasok. Utóbbi járás közlekedését nagy mértékben megkönnyítendi a folyó évben már a forgalomnak átadandó drombári maroshid.

Ezzel szemben a megye határszélén fekvő Nagyenyedre jóformán csakis a nagyenyedi és marosújvári járasok gravitálnak, melyek azonban szintén előnyös vasúti összeköttetésben állanak Gyulafehérvárral.

Minő képtelenség volna az, ha a jogkereső közönség túlnyomó nagy része arra szoríttatnék, hogy eddigi gyors és kényelmes összeköttetése helyett, többször megszakított idő- és költségáldozatokkal járó utazással kénytelen volna Gyulafehérváron, a törvényszék eddigi megszokott székhelyén keresztül Nagyenyeden keresni törvényszéki illetőleg felebbviteli bíróságát!

A jelenlegi vasúti hálózat négy irányban szolgál Gyulafehérvárra, még pedig az Arad—Tövis—Brasó-i fővonal egyrészt Alvincz, másrészt Tövis (Nagyenyeddel való kapcsolattal) felől a Gyulafehérvár—Zalatnai szárnyvonal, mely Abrudbánya városát és járását, továbbá a verespataki és magyarigéni járást, — végül a Nagy-Szeben — Alvinczi szárnyvonal, mely Vizakna városát és a kisenyedi járást hozzá direct összeköttetésbe Gyulafehérvárral. Megjegyzendő, hogy az alvincz-nagyszebeni vonal a fővonallal ama gyorsvonattal áll összeköttetésben, melynek végállomási Budapest és Gyulafehérvár.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, légszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. — Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti eggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co.

vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

II. Népesedési és nemzetiségi viszonyok.

Gyulafehérvár lakossága az utolsó népszámlálás szerint 11507, Nagyenyedé csak 7295 főből áll. A szaporodás az 1890 évi népességhez képest Gyulafehérvárt 41%, Enyeden csak 21%.

Alsófehérvármegyének 212.154 összlakosságából lakhelyének geográfiai fekvésénél fogva Gyulafehérvárra gravitál 145944 = 68.79%, Enyedre 66210 = 31.21%.

A megye 621.157 kat. holdnyi összterületéből Gyulafehérvárra gravitál 441.558 kat. hold = 71.1%, Enyedre 179.599 kat. hold = 28.9%.

Az egész megyében összeszámlált 44761 házból a gyulafehérvári körzetben van 31300 = 70%, a nagyenyediben 13461 = 30%.

Beható figyelmet érdemel a nemzetiségi szempont, mely a magyar elem megerősödését és magyar hatósági centrumok megteremtését éppen a nemzetiség lakta vidékeken teszi szükségessé és politikailag indokoltá.

Ebből a szempontból is kétségtelenül Gyulafehérvár áll előtérben, mivel a fentjelzett 145944 főnyi Gyulafehérvárra gravitáló lakosságból csak 21153 tud magyarul, tehát 14.5%, a Nagyenyedre gravitáló 66210 lakosságból azonban 25002, tehát 37.8%. Numeri loquuntur.

A város és környezete magyarosodásának érdeke egyenesen megköveteli az igazságtügyi centrum meghagyását és állandósítását Gyulafehérvár városában.

III. Jogszolgáltatási érdekek.

Ebben az irányban főfontosságú tényező, hogy a törvényszék bírái, ügyészei és közegei kiszállások alkalmával ép oly könnyen és gyorsan juthassanak a hatósági terület bármely helyére, mint viszont: a jogkereső közönség bírói hatóságához, — ezen érdek megvan óva Gyulafehérvár város fentebb jelzett geográfiai helyzetével és előnyös vasuti hálózatával.

Kiváló figyelmet érdemel továbbá ama körülmény, hogy a gyulafehérvári törvényszék, mint az erdélyi részeknek egyedüli bányabírósa közvetlen vasuti összeköttetésben álljon a Zalatnán székelő bányakapitánysággal és így a két hatóságnak egymásközötti. valamint a mindkettőnél eljáró érdekelték érintkezése gyors legyen és kényelmes, a mint ez jelenleg a Gyulafehérvár—Zalatnai közvetlen vasuti összeköttetés folytán fennáll. — Gyulafehérvár városa, — mely a bányatüzemi szempontból annyira jelentékeny érzékenység kiindulási pontján fekszik, — ebből a szempontból is tagadhatatlanul praedestinálva van törvényszéki illetve bányabíróági központtá.

A kormányjavaslatban tervbe vett áthelyezése a törvényszéknek a várból a városba úgy a bírák és hivatalnokok, — mint a jogkereső közönségre nézve, a közlekedést és érintkezést ezentul még könnyebbé és gyorsabbá teendi — mivel akkor a várba vezető uton való közlekedés, mely télvízes időben vagy nyári forróságban nagy kényelmetlenséggel és idővesztéssel járt, — elmarad s a vasuti állomásról ép úgy, mint a város bármely pontjáról néhány percz alatt el lehet majd jutni a törvényszéki épülethez.

IV. Kereskedelem, ipar, közlekedés, forgalom.

Ezekből a szempontokból Gyulafehérvár városa az erdélyi részek egész területén a negyedik helyet foglalja el, — tehát nemcsak a sokkal kisebb forgalmu Enyedhez viszonyítva, de önmagában is jelentékeny és mindinkább növekvő szerepet játszik.

Világosan igazolják ezt a következő statisztikai adatok:

a) vasuti forgalom.

	Gyulafehérvárról	Enyeden
elszállított személyek száma	143222	62077
podgyász tonnákban	288	159
gyorsárú	468	199
teherárú	55307	17238

b) kereskedelem, ipar.

Gyulafehérvár kereskedelme és ipara igen élénk és évről-évre nagyobb lendületet vesz, miglen Nagyenyeden a fegyházi iparon kívül más jelentékeny ipar nincsen, a kereskedelem pedig épenséggel igen szerény körben mozog.

Gyulafehérvárról három nagyobb pénzintézet utolsó mérlege 36930661, csaknem 37 millió korona forgalmat mutat ki, Nagyenyed egyetlen pénzintézete csak 3474645, kerek számban három és félmillió koronát.

Gyulafehérvárról a helyi vásári forgalom évenként 205.907 mmáza gabonát hoz piacra, — Nagyenyed ezen forgalom negyed részét sem mutathatja fel.

Gyulafehérvárról négy nagyobb gőzerővel működő gyártelepen kívül husz jelentékenyebb gyáript üznek, a bejegyzett kereskedők száma 59, iparos van 390, Nagyenyeden összesen 5 gyáripár van, 4 ezek közül fegyházi.

Gyulafehérvár előnye és városi jellege ezen számok világitásában elég szembeszőkő.

c) kincstári adók és illetékek.

Gyulafehérvár lakosságának évi egyenes adója 138.928 kor. 76 fillért tesz ki, — Nagyenyedé 76768 kor. 49 fillért.

Egyenértéki illeték fejében Gyulafehérvár évenként 17.389 kor. 39 fillért, — Nagyenyed 1989 kor. 38 fillért szolgáltat az állampénztárba.

Fogyasztási adó fejében Gyulafehérvárról évenként 501.000 korona, Nagyenyeden 188000 koronát fizetnek.

d) Posta és távirda forgalom.

Gyulafehérvár utolsó évi összlevél-forgalma hiteles kimutatás szerint 743.626 drb., — Nagyenyedé 408486 db.

Postacsomagok száma Gyulafehérvárról 60.346, — Nagyenyeden 48123. — Utalványok Gyulafehérvárról 71065 darab, 4.154992 kor. értékről, — Nagyenyeden 55310 drb. 3.036011 kor. értékről.

Postacheque forgalom az utolsó évben Gyulafehérvárról 3.609543 korona, Nagyenyeden 1.203.351 korona.

Táviratok száma Gyulafehérvárról 26786, — Nagyenyeden 10448 drb.

Telefon-forgalom Gyulafehérvárról 1596, — Nagyenyeden 498 beszélgetést tüntet fel.

A posta és távirda jövedéki bevétel ezekhez képest — nem számítva a jelentékeny postatakarékpénztári jövedéket — Gyulafehérvárról 78.723 korona, — Nagyenyeden 44.282 korona.

V. Helyi jelentőségű társadalmi és culturalis viszonyok.

Minden elfogulatlan látogatója Gyulafehérvár és Nagyenyed városának már az első benyomás hatása alatt is azt fogja találni, hogy Nagyenyed, dacára megyeszékhelyi minőségének, város fejlődési szempontból jóval Gyulafehérvár megett marad, ámbár a kormányok jóakaró támogatásával Nagyenyeden az utóbbi években sok állami hivatal és intézmény létesült.

Gyulafehérvár a maga organikus erejéből meríti fejlődési tényezőit és évről-évre tapasztalható lendülete azt bizonyítja, hogy a város organismusa erős és fejlődésképes, úgy, hogy manapság az erdélyi részekben számottevő városi központként szerepelhet.

A város egész elrendezése és beosztása, egészséges, járványmentes levegője, a város kellő közepén fekvő, továbbá a vár körül elterülő sétányai, a négy év óta behozott villamos világítás, modern kényelemmel berendezett szállói, éttermei és kávéházai, a főtereken és utcákban létesített apshalt gyalogjárók, mind oly tényezők, melyek Gyulafehérvárnak kétségtelenül megadják a modern városi (Enyedhez viszonyítva ugyszólvén nagyvárosi) jelleget; innen van az, hogy a vármegyében utazók leg többje Gyulafehérvárról keresi és találja legkellemesebb tartzkodási helyét és ez oka annak is, hogy Gyulafehérvár mindinkább gyakorolja a vidék jobb módú intelligens lakosságára a városokat jellemző felszívó erejét, amennyiben évről-évre szaporodik azoknak száma, kik a vidékről Gyulafehérvárra költözködve, itt élvezik éltük munkásságának gyümölcseit.

Ebben a fejlődésképes és emporialis jellegű városokat jellemző felszívó erőben erős nemzeti erő is rejlik, — amennyiben a vidékről összpontosuló intelligencia a magyar elemmel való folytonos érintkezésében mindinkább magyarosodik.

Culturalis tekintetben nagy előnyére szolgál Gyulafehérvárnak az a körülmény, hogy itt székel az erdélyi (r. kath.) püspök és káptalan. — Forgalmi szempontból kiváló szerepet játszik a várban elhelyezett nagyszámu katonaság, mely az utóbbi években számos diszes építkezéssel járult hozzá a város emelkedéséhez.

Fogarassy Mihály volt nagyérdemű erdélyi püspök áldozatkész jóvoltából csak idő kérdése, hogy Gyulafehérvárról egyetemi facultások létesüljenek, — a mi igen hatalmas lendületet fog adni a város fejlődésének.

A megélhetési és lakás-viszonyok sokkal kedvezőbbek, mint Enyeden, a hol lakáshiány és ennek folytán drágasság uralkodik.

Gyulafehérvárról a lakások bérei elég méltányosak, — fontos körülmény az is, hogy a törvényszék bírái és hivatalnokai többen saját hajlékukban — mind elég jól vannak lakással ellátva.

Culturalis tekintetben Gyulafehérvár városa lépést tart egyébként tapasztalható emelkedésével, — tan- és nevelőintézetei kiválóak, társadalmi és jótékonyági intézményei kivétel nélkül prosperálnak.

Tan- és nevelőintézet van Gyulafehérvárról 14, — Enyeden 7.

Egylet és társulat van Gyulafehérvárról 21, — Enyeden 6.

Mindezekből kilálglik, — hogy nem a szűk látkörű localpatriotizmus elfogultsága, hanem a létező valóságra alapított objectivitás vezette érvelésünket, a midőn az

elősoroltakkal bebizonyítottuk, hogy székhely-kérdésnek ilyen körülmények között nincsen létjogosultsága.

Az az egyetlen plausibilisnek látszó czélszerűségi argumentum, mely a megye hatósági és törvényszéki székhely egyesítését hangsúlyozza, a fennforgó viszonyok mellett csak arra a következtetésre vezethetne, hogy a megye székhelyét Gyulafehérvárra kellene áthelyezni, — mivel Gyulafehérvár emporialis jellegénél fogva megyeszékhelynek is inkább beválnék, mint Nagyenyed.

Ezért az eszméért lett volna alkalma Gyulafehérvárnak több ízben erős fegyverzettel sikra szállani, de ezt — a testvérváros és annak fejlődése iránti tekintetből nem tette, — miután a megye nemzetiségi viszonyainál fogva az is előny, hogy két erős nemzeti centrum létezzon és virágozzék.

Semmiféle törvény vagy rendelet nem írja elő parancsolólag a székhelynek egyesítését és tényleg úgy az anyaországban, mint az erdélyi részekben számos megyében külön székhelye van a megyének és a törvényszéknek a nélkül, hogy ez a hatóságok functionálását a legkisebb mértékben bénítaná

Gyulafehérvár, a megye első és legnagyobb városa, irigykedés nélkül és testvéri jóindulattal járult hozzá az enyedi diszes megyeház ujjaépítéséhez, valóban szép és méltányos testvéri viszonzószolgálatot teljesíthetett volna Nagyenyed városa, ha a székhely kérdést most minden elfogadható ok nélkül nem holygatná.

A felsorolt objectiv érvek és igazságok szilárd alapjára helyezkedve, bizalommal várja Gyulafehérvár sz. kir. város hazafias közönsége a javaslatba hozott törvénykezési épületek elodázhatatlanul szükségesnek jelentkező mielőbbi foganatba vételét.

Gyulafehérvár szab. kir. város közönségének megbízásából 1904. márczius 15-én.

Novák Ferencz,
polgármester.

Városi közgyűlés.

Gyulafehérvár város képviselő testülete f. hó 18-án a tagok teljes számának jelenlétében közgyűlést tartott, melynek csupán két tárgya volt. Egyik a lakbérleti szabályzatra vonatkozott, melyen valami változtatásokat kellett tenni. A másik tárgy azoknak a tényeknek előterjesztéséből állott, miket a polgármester egy előbbi közgyűlésből adott meghatalmazás alapján a helybeli törvényszéki épület ujjaépítése tárgyában végrehajtott. Ezen referáciában elmondott, hogy a polgármester a törvényszék székházának ujraépítése s ez által ennek ezen városban való meghagyása érdekében a m. kir. igazságtügyi kormányhoz emlékiratot terjesztett fel, abból a czélból, hogy a városnak a törvényszéki székhelyhez való jogos és méltányos (de Nagyenyed által kétségbe vont) igénye kedvező elintéztést nyerjen; továbbá elmondott az is, hogy ezen emlékirat egy-egy példányát az országgyűlési, pénzügyi és kérvényi bizottság minden tagja mellékirat kíséretében tájékoztódás végett megkapta. — Az emlékiratot egy bizottság készítette, melynek tagjai voltak: a polgármester, dr. Téri Ödön kir. közjegyző és dr. Mayer Ödön ügyvéd. Ismeretese azok a mozgalmak, miket a szomszéd város ellenünk végzett s a mód, a miként azokat intézte, nehogy tehát úgy vélekedjék e város közönsége, hogy mi jogaink érdekében semmit sem tettünk, azért volt szükség erre a referácára. Felolvasztatott ezután az „Emlékirat“ (lásd első cikkünk), melynek végeztével a polgármester az eljárás tudomásul vételét kérte, a mi élénk érdeklődés között megtörtént. — Ekkor a következő indítvány adatott be:

Abból az alkalomból, hogy Nagyenyed város polgárai a gyulafehérvári kir. törvényszék székhelyének áttétele érdekében közelebb megtartott népgyűlésen Gyulafehérvár város polgárai ellen indokolatlan módon állást foglaltak, demonstráltak, sőt e város lakosságát hazafias érzelmében megtámadták — indítványoztatik, hogy ezen eljárást a képviselőtestület utasítsa vissza, mert városunk közönsége ezen eljárás fölött mélyen megbotránczott.

Határozat: Miután a város közönsége nem bir határozott és közvetlen tudomással arról, hogy Nagyenyeden megtartott népgyűlésen városunk polgárságának hazafiasága ellen szónoklatok tartattak, mi ha tényleg megtörtént volna, nem lenne loyális eljárás Nagyenyed város polgárságához; s városunk közönsége az ilyen gyanúsítást szigoruan visszautasítaná, mert ha városunk lakosságát bárki, bármely helyen és alkalomból hazafias érzelmeiben meggyanusítani merésznél, azt a város közönsége megtorlás nélkül el nem tűrné.

Végül elhatározta a közgyűlés, hogy szükség esetén, mert indokolatlanul nem kíván alkalmatlankodni, deputációt meneszt a miniszterelnökhöz és igazságtügyi miniszterhez, melyhez már is mintegy hetvenen jelentkeztek s még többen vannak, kik szintén jelentkezni fognak.

A „Régészeti társulat“ gyűlése.

Az „Alsófehérvármegyeitörténelmi, régészeti és természettudományi társulat“ választmánya f. hó 17-én Csátó János kir. tanácsos nyug. alispán elnöklete alatt népes gyűlést tartott. Az elnök megnyitójában a társulat elnézését kérte, hogy az utóbbi időben a gyűlések mindenikén egészségi viszonyai miatt részt nem vehetett; megköszönte dr. Ujfalussy József apát-kanonok alelnöknek, hogy helyettesíteni szíves volt és elnézést kért, ha jövőben hasonló helyzet merülne fel. Ujfalussy dr. biztosította az elnököt a társulat benső ragaszkodásáról és kérte, hogy ne aggódjék, mert mindnyájan készen állanak arra, hogy az elnöknek munkájában segítségül legyenek. Szilágyi Farkas nagyenyedi ev. ref. első pap felemlítette, hogy taggyűléssel bízták meg, de a gyűjtő ívet még kézhez nem kapta, azonban addig is megbízatása szerint megkérte Alsófehérvármegye alispánját Szász Józsefet, hogy a társulatot erkölcsi tekintélyével támogatassa, a ki szívesen ajánlkozott tagnak, mit a választmány nagy örömmel vett tudomásul.

Kóródy Péter titkár a következőket jelentette: 1. Az elnökség a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének a múlt évi 600 kor. ásatási segélyért, a könyv- és egyéb adományokért f. évi jan. 16-án köszönő iratot küldött s ezzel kapcsolatosan megküldötte az ásatásokra és a múzeum gyarapodására vonatkozó szakasos jelentést, kérvén a főfelügyelőséget, hogy a segélyt a f. évre is kiutalni kegyeskedjék. 2. Az elnökség felterjesztette ugyanoda a múzeumi épület kibővítésére vonatkozó jelentést is és ebben a dologban személyes érintkezés is történt. A főfelügyelőség ezeket a jelentéseket tudomásul vette s részben már intézkedett is. 3. Cserni Béla dr. múzeumunk lelkes igazgatóját a főfelügyelőség maga mellé régészeti szakmegbízottá nevezte ki és a miniszteriumnál a végleges kinevezés iránt lépéseket tett. A kinevezés nemcsak a kinevezett érdemeinek méltatása, de egyúttal társulatunk kitüntetése is és biztosíték arra, hogy állandóan társulatunk munkása fog maradni. (Lelekes éljenzés.) Az elnök a társulat örömét fejezte ki a kitüntetés fölött. Cserni dr. a gratulációt megköszönve, elmondta, hogy neki Budapestre kellett volna költözködnie, de kérésére a főfelügyelőség megengedte, hogy itt maradjon és innen intézze teendőit. 4. Könyveket adtak: Muzeumok és könyvtárak Főfelügyelősége: Matlekovics Sándornak „Magyarország közgazdasági és közművelődési állapota ezer éves fennállásakor“ 9 kötet. Geoeze Sarolta: „Ruskin élete és tanítása.“ A kereskedelmi miniszter a „Kívíteli címtár“t. Szolnokdobokamegye Monographiájának két kötetét. Csátó János egy németnyelvű értekezését.

5. A társulat tagjai közül meghaltak: Rajnai Ignáczné úrnő és Drégán János bányabirtokos; mindketten a társulatnak alapító tagjai voltak. A társulat a tagok elhunytát szomorú szívvel vette tudomásul s elhatározta, hogy az elhaltak hátrahagyottjaihoz részvét-iratot intéz. Szomoruan vette továbbá tudomásul Radnóti Dezsőnek az E. K. E. főtítkárnak elhunytát is.

Cserni Béla dr. múzeumőr a következőket jelentette: 1. A társulatba lépni kívánnak: Kolumbán Antal és dr. Aczél Béla kir. törvysz. bíró, Majláth Ferencz püsp. jószágigazgató és Kozmutza Kornél es. és kir. főhadnagy, kiket a társulat örömmel iktatott tagjai közé. 2. A társulatot segítették: a volt várközség vagyonát kezelő bizottság és a gyulafehérvári takarékpénztár 200—200 s a Gyulafehérvári néphank 15 koronával; továbbá a társulatnak mintegy 36 tagból álló jóakarója több igen jeles pénzzel és tárggyal, kiknek névsora a Gyulafehérvári Hirlap múlt számában közöltetett s kiknek mindnyájának a társulat hálás köszönetét fejezte ki.

Ávéd Jákó a pénztárról a következőket jelentette: Rovancsolás után 1903 decz. 31-ig

1. a forgópénztárban:	
bevétel	3487 kor. 15 fill.
kiadás	2942 „ — „
pénztári maradvány	545 „ 15 „
2. az alaptőkéknél:	
bevétel	1856 kor. 95 fill.
kiadás	580 „ — „ kölcsön vétel
marad alap . .	1276 „ 95 „

1903. decz. 31-től 1904. ápr. 17-ig.

1. a forgó pénztárban a múlt évi áthozatallal együtt:	
bevétel	1044 kor. 15 fill.
kiadás	855 „ 29 „
maradvány . .	188 „ 86 „

2. Az alaptőkéknél a múlt évi áthozatallal együtt:	
bevétel	1276 kor. 95 fill.
kiadás	— —
maradvány . .	1276 kor. 95 fill.

Minthogy az alaptőkének 3200 koronának kellene lenni, ezért a társulat 1923 koronát és 5 fillért van hivatva az alapnak megtéríteni. Egyelőre elhatározta a választmány, hogy az alapok kamatait a törlesztésre fogja fordítani. Egyébként tudomásul veszi, hogy a pénztár rendben van s a pénztárkezelőknek Polónyi Gyula postafelügyelőnek és Frölich Gyula gyógyszerésznek köszönetet mondott.

Cserni Béla dr. múzeumőr azt indítványozta, hogy addig is, amíg a múzeumépület kibővítése ténynyé válik, a szabadban álló és az időjárás hatása alatt lassanként megrongálódó köemlékek számára fedett helyiséget kellene felállítani, melynek költségeit gyűjtésből kellene fedezni. A terv és költségvetés készítésével Novák Ferencz, Ujfalussy József dr., Kóródy Péter dr. Cserni Béla dr. és Ávéd Jákó, a gyűjtéssel pedig a két utolsó bizatott meg.

A választmány a közgyűlést az ősön, szeptember vagy október hónapban kívánja megtartani s örömmel veszi tudásul, hogy az akkor megjelenő évkönyvben Ujfalussy József dr. és Imets F. Jákó apátkanonok történelmi, Kárpiss János régészeti értekezéseket, Cserni Béla dr. ásatási és Ávéd Jákó éghajlati tudósításokat ohajtanak közölni.

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár. 1904. április 21.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Kuntzl Aladár selmeczi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a marosújvári főbányahivatal mellé rendelt számvevőséghez rendelte ki.

— **Dr. Varró László** Nagyenyed város polgármestere egészsége helyreállítása céljából a tengervidékre utazott.

— **Nagyenyed deputációja.** Nagyenyedről f. hó 18-án ötven tagu küldöttség járt Budapesten az illetékes minisztéreknél, hogy a törvényszéket Nagyenyedre helyezze át.

A küldöttségnek a miniszterelnök ilyenképpen nyilatkozott: Bizonyára nem várják — mondta — hogy a szóban forgó fontos kérdésben már most konkrét nyilatkozatot tegyen. Nem várhatják azért sem, mert a dolog nem pusztán tőle, hanem minisztertársától, az igazságügyminisztertől is függ, nem várhatják továbbá azért sem, mert aki felelősség mellett működik, annak az eléje kerülő ügyek minden részét át kell tanulmányoznia, meg kell fontolnia, mielőtt állást foglalna. Teljes mértékben ismeri, átérzi az erdélyi magyarság helyzetét. Azok a szomorú emlékek, amelyeket a küldöttség szónoka felhozott, hatalmas jogcímnek adnak az erdélyi magyarságnak arra, hogy minden magyar támogassa, de egyúttal hatalmas memento is, amely arra figyelmeztet bennünket, hogy egyesült erővel keressük a boldogulást és kerüljünk minden olyan momentumot, amely széthúzásra vezet. Ami az ő személyét illeti, erős kapocs is fűzi Erdélyhez, életének több kedves emlékü szakát töltötte Erdélyben s minden erdélyi vonatkozású kérdést oly szeretettel vesz kezébe, mintha maga is erdélyi ember volna. Az igazságügyi miniszter pedig a deputációnak kijelentette, hogy konkrét nyilatkozatot a kérdés érdemére nézve nem tesz, mert minden tényezőt meg kell fontolnia a kormánynak, mielőtt ilyen kérdésben véglegesen döntene. Elsősorban azon körülményeket kell megfontolnia, a melyek miatt annak idején a törvényszéket törvény által Gyulafehérvárra helyezték el. Annál a helyes kívánságnál, hogy a törvényszék a megye székhelyén helyeztessék el, meg kell gondolni, hogy nagyon sok megyében nincs ez így. Egyébként a város kérelmét jóakarólag fogja megfontolni.

— **Werner Gyula** újabb sikere. A magyarigeni választó kerület büszke lehet képviselőjére, kinek a többi között írói munkálkობása országos híré. Legújában előbbi számaink egyikében jelzett darabját adták elő a Nemzeti Színházban s olyan sikerrel, melyet színmű mostanság alig ért el. Minden felvonás után hétszer nyolecszor hívta ki a közönség és óriási tapsviharral hódolt tehetségének.

— **Héjja Kálmán** az Egyházmegyei központi pénztár pénztárosa szentszéki tanácsossá neveztetett ki. — **Eljegyzések.** Farkas Gabriella, alvinczi áll. isk. tanitónőt eljegyezte Tolvaly Géza borbereki áll. tanító. — Demény Ilonkát, Demény Mózes asszony-népi tanító leányát eljegyezte Bihari Zoltán lupsai körjegyző. — Csávási Gyula nagyenyedi szijgyártó f. hó 12-én eljegyezte Holzer Annát Gyulafehérvárt.

— Káló Géza e hó 14-én tartotta eljegyzését Pista Emmával Szászvároson.

— **Helyettesítés.** Lányiné Sándorffi Margit zalatnai polg. iskolai tanitónő hosszabb időre szabadságotatván, a helyettesítéssel Gál Mariska okl. polg. iskolai tanitónő bizatott meg.

— **Áthelyezés.** Székely János felenyedi tanitót Tolnamegyébe, Ódombovárra helyezték át.

— **Halálozás.** Bőjtthe Matild élete 45-dik évében hosszú szenvedés után f. hó 16-án meghalt Nagyenyeden. Temetése f. hó 17-én délután 4 és fél órakor lesz. A boldogultat testvérei és kiterjedt rokonság siratja. — Özv. dr. Kossa Reznék Jánosné sz. Ludvig Antónia életének 64-dik évében f. hó 14-én hosszas szenvedés után meghalt Szőkefalván. — Léczfalvi Vajda Lajos magy. kir. honvéd-őrnagy, a gyulai II. honvéd gyalogezred kiegészítő parancsnoka Marosludason, sógora Keresztes Ödön házánál, hol üdülést keresett, folyó hó 15-én délután 3 óraor életének 46-ik évében súlyos szenvedés után megszűnt élni.

— **Magánovodát** akarnak nyitani Nagyenyeden a főtérn Babos Irén óvónő vezetése alatt.

— **Tanítógyűlés.** Az alsófehérmegyei általános tanító-egyesület gyulafehérvári köre tavaszi rendes gyűlését folyó év május 4-én (szerdán) Gyulafehérváron, az állami népiskola helyiségében 8 órától kezdődőleg fogja megtartani, a melyre a rendes tagok és tanügyi barátok tisztelettel meghívataknak. Gyulafehérvár, 1904. ápr. 12. Az elnökség. Tárgysorozat: 1. Délelőtt 8—9 óráig az egyes osztályokban a tanítások meghallgatása. 2. Délelőtt 9 órakor a gyűlést az elnök megnyitja. 3. Elnöki előterjesztések. 4. Felolvas: Altmann József. 5. A kiküldött bizottság jelentése. 6. Felolvas: Thott Károly. 7. Indítványok. 8. Tisztujítás. Figyelmeztetés! Azon kartársak, akik a Gyfehérváron tartandó köri gyűlésen (máj. 4.) részt vesznek és elszállásolásra reflektálnak máj. 1-ig az elnökségnek jelentsék be.

— **A cipész szabászati tanfolyam befejezése.** A kereskedelemügyi miniszterium által városunkban rendezett cipész szaktanfolyam f. hó 23-án befejezést nyer és 24-én délelőtt lesznek a tanfolyamon résztvevők által készített munkák az iparos olvasóköri helyiségében kiállítva, melyeknek megtekintésére egy a nagyközönség, mint különösen a cipésziparosok tisztelettel meghívataknak. Valóban igen üdvösnök bizonyult ezen tanfolyam rendezése, az elért eredmény valóban meglepő, mert oly csinos és korrekt munkát produkáltak a tanfolyamon résztvevők, hogy méltán versenyezhetnek most már ez irányban is a külföldi gyártmányokkal s nem lesz a közönség kényszerítve csinos és jó lábbeliért más-hova fordulni. Persze az érdem Draskoczi Bertalan szakoktató urat illeti, a kinek buzgó és sikerdus működéséért ez uton szavaz az ipartestület hálás köszönetet.

— **Hazánk legszebb fürdője,** a kéndus és konyhasós természetes meleg forrásokban gazdag Herkulesfürdő, az idén is nyújtja az ismert 50%-os árgedvezményt július és augusztus 26-ika után a szerényebb jövedelemmel bíró közönségnek. Ismeretes, hogy e világhírű fürdő forrásai csilhatatlan sikerrel használtatnak ischias, idült csuz, köszvény, bőr és esontbetegségek, aranyér, altesti bántalmak, vesebajok, vérszegénység, nő bántalmak és ezek utóbajai stb. ellen. Dícséretre méltó hazafias eszelekedet az igazgatóság részéről, hogy az említett kedvezmény által lehetővé teszi az intelligens középosztálynak is, hogy Herkulesfürdő forrásainak gyógyító és üdítő hatásában részesülhessen.

— **Felhívás!** A „Maros-Vásárhelyi Székely-Társaság“ 12 különböző irányu, több-kevesebb költséggel járó székelyföldi kirándulás tervezetét és költségvetését állította egybe. Ezt 5000 példányban fogja kiadni folyó évi május havában. E füzet számára hirdetéseket is vesz fel a társaság. Egy oldal ára, — minden oldalon csak egy hirdetés lesz — 10 korona. Szöveg és pénz április hó 30-ig a társaság címére, vagy Adi Árpád könyvnyomdászhoz küldendő. Maros-Vásárhely, 1904. április hó 7-én D. Kömöcsy József elnök, Szentgyörgyi Dénes gazda, m. titkár.

— **Választók névjegyzéke.** Sz. 12/1904. kig. Hirdetmény. Az országgyűlési képviselő választások feletti bíráskodásról s az 1874 évi XXXIII. t.-cz., ugy az ezzel kapcsolatos 1875 évi VI, 1876 évi XVIII. t.-cz. és 1881 évi LIX. t. czikkek módosításáról és kiegészítéséről szóló 1899 évi XV. t.-cz. 142. §-ának megszabása szerint a választók névjegyzéke az összeállítást követő minden esztendőben hivatalból igazittatik ki. Ehhez képest a központi választmány a névjegyzéknek hivatalból leendő kiigazítása tárgyában szükséges intézkedéseket megtette s az összeíró küldöttség által készített névjegyzéket f. 1904 év április hó 15-én tartott ülésében vizsgálat alá vette s aztat a rendelkezésére állott adatok alapján kipótolta s az 1905-ik évi választók névjegyzékét egyett városrészenként külön-külön rendben összeállította, mi is oly megjegyzéssel hozatik köztudomásra, hogy az ideiglenes névjegyzéknek egy példánya az 1899-ik évi XV. t.-cz. 145. §-a értelmében a kihagyottak névjegyzékével

együtt a városház kapujára folyó 1904 év május hó 5-től bezárólag 1904 év május hó 25-ig közszemlére ki lesz téve, mely idő alatt azokat mindenki megtekintheti és a rendes hivatalos órák alatt egy a tanácsi elnökség által kijelölendő tanácsi tisztviselő jelenlétében lemásolhatja. A névjegyzék ellen bárki felszólalhat, azon kívül minden a városi választó kerület névjegyzékébe felvett egyénnek jogában áll bármely jogtalan felvétel vagy kihagyás miatt felszólalni. E felszólamlások írásban adandók be és egyben több egyénre vonatkozó felszólalásis foglalható. Ezen felszólalások, illetve a névjegyzék kiigazítása iránti kérvények beadásának határideje az 1899 évi XV. t. cz. 151. §-sa szerint folyó 1904 év május hava 5-től május hava 15-ig terjedő 10 nap. A felszólalásokat is mindenki megtekintheti és azokra nézve folyó 1904 év május hava 16-tól május hava 25-ig 10 nap alatt, ki az 1874 évi XXXIII. t. cz. 45. §-sa szerint felszólalni jogosítva van, írásban észrevételeket nyújthat be, az észrevétel minden beadványhoz külön adandó be. A felszólalások s az ezekre tett észrevételek a központi választmányhoz intézendők s a szükséges okiratokkal felszerelve a városi tanács elnökségéhez nyújtandók be. Gyulafehérvárt, 1904 évi április hó 15-én. Novák Ferencz, központi választm. elnök.

— **A nagyenyedi ev. ref. egyházmegye** képviselte folyó április hó 27-én délelőtt 9 órakor kezdődő rendkívüli közgyűlést fog tartani az egyházmegye székhelyén Nagyenyeden, a városháza tanácstermében. A közgyűlés tárgya: az Igazgató tanács javaslata az „egységes liturgia” tárgyában. Ez alkalommal egyházmegyei tanácsülés is fog tartatni.

— **A gyulafehérvári husfogyasztó szövetkezet** f. év május hó 8-án délután a városház tanácstermében tartja gyűlését, mely alkalomra az érdekeltek illetve a rendes tagok teljes számban igyekezzenek megjelenni. Ha annyi rendes tag nem fog megjelenni, hogy a gyűlés határozatképes legyen, a gyűlés május 15-ére fog elnapoltatni.

— **Az első iparvasut Nagyenyeden.** Markovics gabonakereskedő, Génád kárpitos eszméje alapján engedélyt kért egy kis iparvasútra, mely a Kossuth-utca utestéből kiindulva a 69. számú ház udvarának hátsó részébe vezetne. A vasutat az teszi szükségessé, hogy a keskeny udvarra (százhusz centiméter széles) fogattal nem lehet behordani a tüzfűt és építési anyagokat. A második és következő iparvasutakat valószínűleg Halmágyi tannár (Alsóporondi lakásához), Benedek Sámuel (vasuti deszkaraktaához), ifj. Winkler János (kőolaj raktárához) és a Bethlen-főiskola (épületfa raktárához és téglagyárához), a lakatosárugyár (műhely és raktár közt), fegyház (villanytelephez szénszállításhoz) fogják megépíteni s az elérendő munkamegtakarítás oly ideiglenes vasutacsákák létesítését fogja ajánlani, mire ma még nem is gondolunk.

— **Köszvényes és csuzos betegek**nél kitűnő eredménnyel alkalmazták az orvosok a Zoltán-féle kenőcsöt, mert ez még oly betegeknek is, kik évek óta szenvedtek, pár nap alatt tökéletes gyógyulást idézett elő. Üvegje 2 korona Zoltán Béla gyógytárában Bpsten.

— **Az összes szépitőszereket** fölülmulja a közkedvelt Földes-féle Margit-crème. Gyorsan is botoszan eltávolít szeplőt, májfoltot, kiütéseket, ráncokat és egyéb arczisztatlanságot és így nemcsak szépít, hanem fiatalít is. Ára 1 korona, nagy tégely 2 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerárában, Aradon és minden gyógytárban, drogériában és illatszerekkereskedésben. Utánzatoktól óvakodjunk,

— **5 Fillérért megtekinthetők** az ország egyik legnagyobb női divatruházának tavaszi és nyári újdonságai. Kérje Nagyság egy levelezőlapon mintagyűjteményemet s elküldöm azt ingyen és bérmentve. Tartalmazza a következő tételek mintáit: 3000 vég tavaszi és nyári divatszövet 120 és 140 cm. széles 65 krtól 3 f. 25 krig. 15000 vég mosóruha különböző minőségben 24 krtól 1 f. 20 krig. Weiner Mátyás női divatruház, Budapest, Andrassy-ut 3.

— **A köhögés** rendszerint csekélységnek tekintik és legtöbb esetben nem lesz kezelve. Pedig a köhögés a leggondosabb kezelést és figyelmet érdemli, mert mint azt számos előkelő orvos megfigyelései igazolják, oly köhögés, mely hosszasan tart, többnyire előjele komolyabb tüdőbajnak. A köhögés elhanyagolása manapság annál kevésbé indokolt, mert hiszen minden narkotikai szer mellőzésével a kronikus köhögés ellen eredményesen lehet fellépni. — A „Sirolin” nevű előnyösen ismert szirupban a modern orvosi tudomány egy kiváló gyógyhatású szerrel rendelkezik, mely nemcsak a köhögési ingert enyhíti, de a köpetet is kevesebbit és elenyészli. E mellett a „Sirolin”-nak az az előnye is van, hogy az étvágyat gerjeszti és az emésztést hatalmasan előmozdítja.

Szerkesztői üzenet.

K. M.-nek. Semmit! Legfőleg annyt szólhatnánk, hogy „Szálit, te dicsekszel”, mert valóban semmi egyéb az, mint szemérmellen vagy tudatlan dicsekvés. Az első esetben a kit bánt a henezegés, vegye a tollat és írjon a saját nevében nekünk; sem kedvünk, sem feladatunk nem lehet ilyenekkel írni harcba keveredni; az utóbbi esetben a Don Quijote szerepen legfőleg mosolyoghatnánk. Minden jóra való ember tudja, hogy arról, amit ily módon védenek vagy tárgyalnak, mi legyen a véleménye.

Nyilttér.

Menyasszonyi selyem 60 krtól egészen frt. 11.35-ig minden színben bérmentve és megvámolva házhoz szállítva. Dus mintaválaszték postafordultával.

Henneberg selyemgyár Zürich.

Kérjen mindenki

saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávét

csak oly csomagokban, a melyek a Kneipp páter védjegyet és a Kathreiner nevet viselik, és kerülje gondosan a silány utánzatok elfogadását.

CL. IV. 14

Sz. 240—1904. t. l. k. v. i.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Czettel Fülöp gyulafehérvári lakos végrehajtónak Metesán Miklós gyulafehérvári lakos végrehajtást szenvedő ellen 804 kor. 72 f. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári 768 sz. telekjegyzőkönyvben A + 3—6 rendsz. ingatlanokból Metesán Miklós 1/2 rész járulékára, a gyulafehérvári 1773 sz. telekjegyzőkönyvben A + 2 rendsz. alatt egész ingatlanokra, a gyulafehérvári 1893 sz. telekjegyzőkönyvben A + 1 rendsz. alatti egész ingatlanokra és a gyulafehérvári 2040 sz. t. j. k. v. b. n. A + 1 rendszám alatti ingatlanokból Metesán Miklós 1/2 rész jutalékára összesen 2896 kor. becsárban az árverést elrendelte, és hogy a fenn megjelölt ingatlanok 1904. évi május hó 13-án d. e. 9 órakor a gyulafehérvári kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Gyulafehérvárt, 1904. évi március hó 1-én.

Bohuczky János kir. telekkönyvi kiadó.

Sz. 514—904 t. l. k. v. i. szhoz.

Arverési feltételek.

A fentebbi szám alatt kelt árverési hirdetményben felsorolt ingatlanok az abban megjelölt helyen és napon az ugyancsak abban megállapított kikiáltási árban a következő feltételek mellett el fog adatni.

1. Az ingatlanok ezen az árverésen a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

2. Árverezni szándékozik kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60 t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért 2 egyenlő részletben, és pedig az első az árverés napjától számítandó 30, a második részletet pedig ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számítandó 5%-a kamataival együtt 1886 évi 39415 I. M. sz. a. k. rendeletben előírt módon a b. falvi m. kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

4. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékessé vált adókat és átruházási illetékeket fizetni.

6. Vevő a megvett ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedése után lép, és azoknak haszna ez időtől őt illeti.

7. Vevőnek a vételi bizonyítvány az 1881. 60 t. cz. intézkedése értelmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számítandó 15 nap alatt szabályszerű utóajánlat be nem adatik.

8. A tulajdonjogának vevő javára bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes befizetése után fog elrendeltetni.

9. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, az általa megvett ingatlan az érdekeltek felek bármelyikének kérelmére vevő veszélye és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett az 1881. 60. t. cz. 185 §-a szerint visszárverés fog elrendeltetni.

A kir. járásbíró, mint t. l. k. v. i. hatóságtól.

Balázsfalván, 1904. évi márc. 10-én.

Császár, kir. albiró.

Sz. 1802—1904. t. l. k. v. i.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a gyűvári takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Marián Juon és neje Csóka Anna tátei lakosok végrehajtást szenvedők ellen 300 korona tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a Tátéi 132 számú telekjegyzőkönyvben A + 1. 3. 5. 10 rsz. alatti ingatlanaira összesen 618 K. becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok 1904. június hó 13-ik napján d. e. 9 órakor tate közszékházánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága.

Gyulafehérvárt, 1904. évi március hó 31-én.

A kivonat hitelességét igazolja:

Bohuczky János kir. t. l. k. v. i. kiadó.

Sz. 1892—1904. telekkönyvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zuckerberger Ignác borbereki lakos végrehajtónak Percza Juon és Mihailla borbereki lakosok végrehajtást szenvedők ellen 76 korona 94 fillér tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az alvinczi 752 számú telekjegyzőkönyvben A + 4—9 rendsz. alatti ingatlanokra összesen 790 korona becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok 1904. évi május hó 11-ik napján d. e. 9 órakor Alvincz közszékházánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága.

Gyulafehérvárt 1904. évi április hó 1-ső napján.

A kivonat hitelességét igazolja:

Bohuczky János kir. telekkönyvi kiadó.

Sz. 2136—1904. t. l. k. v. i.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Leopold Izsák gyulafehérvári lakos végrehajtónak Frankel Mór gyulafehérvári lakos végrehajtást szenvedő ellen 500 K. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári 239 sz. t. j. k. v. b. n. A + 1 rendszám 506—507 hrsz. ingatlanból Frankel Móritz B. 9. alatti 9/so. rész és a B. 18 alatti 10/so rész jutalékaira összesen 724 korona 59 fill. becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok 1904. évi június hó 15-ik napján d. e. 9 órakor a gyulafehérvári kir. törvényszék mint t. l. k. v. i. hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Gyulafehérvárt, 1904. évi április hó 6-án.

Bohuczky János kir. t. l. k. v. i. kiadó.

Sz. 229—1904.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbírósnak 1903. évi Sp. I. 524/9 számú végzése következtében Dr. Adorján Sámuel gyulafehérvári ügyvéd által képviselt gyulafehérvári Löbl Mór javára gyulafehérvári Koseriu Jánosné ellen 318 K. s járuléka erejéig 1903. évi június hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1070 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 1 bivaltehén, 10, koci és butor nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbírósnak 1904-ik évi V. 325 számú végzése folytán 318 korona tőkekövetelés és eddig összesen 79 kor. 60 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Gyulafehérvárt végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközölésére 1904 május hó 16-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1904. évi április hó 16-án.

Papp Károly kir. bír. végrehajtó.

Școală - BCU Cluj-Napoca.

Amerika.

Indulás Havreből minden szombaton a
Francia hajóvonattal.

Jó és gyors közlekedés, kitérő ellátás bor,
és likörrel együtt. Bővebb tájékozást ad in-
gyen és bérmentve a

Französische Linie
Wien, IV. Weyringergasse 8.

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP.

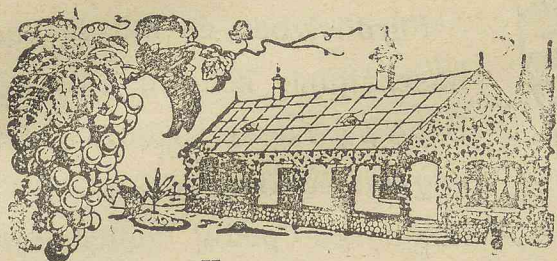
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszor, a mely már több
mint 34 év óta megbízható bedörzsölésül al-
kalmaztatik köszvényénél, csúznál és meghúléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
láskor óvatosak legyünk és csak
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerész
Budapest.

Richter F. Ad. és társa,

csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas,
(bár kuszó természetű) mert nagyobb része ha meg-
nő is, termést nem hoz, ezért sokan nem érték el
eredményt eddig, — hol lugasnak alkalmas fajokat
ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész
szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más
édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s
nincsen oly ház, melynek fala mellett a legeseké-
lyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezen-
kívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb.
a legremekebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb
helyet is elfoglalna az egyébre használható részek-
ből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden
évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fény-
nyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve
küldetik meg, aki címét egy levelezőlapra tudatja.

Cím: Érmeleki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya, Székelyhíd, u. p.

Főraktár: **ID. MISSELBACHE J. B.** czégnél.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges álla-
potban szenved, kérjen iratot, ingyen és
bérmentve kapható a

szabd. HATTYÚ GYÓGYSZERTÁR ÁLTAL MAJNA FRANKFURT.

Kiváló szerencse Töröknek!!

Pelülmulhatatlanul

kedvez főarudának a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nye-
reménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi
időben is

a legnagyobb nyereményt és pedig

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. számú sorsjegyre

a 100.000 koronás főnyereményt a 74366. sz. sorsj.-re

a 80.000 koronás főnyereményt a 83061. sz. sorsj.-re

a 100.000 „ „ az 52528. „ „

a 70.000 „ „ a 81161. „ „

a 100.000 „ „ a 94780. „ „

a 70.000 „ „ az 5498. „ „

a 90.000 „ „ a 109780. „ „

a 60.000 „ „ az 51713. „ „

a 90.000 „ „ a 83610. „ „

a 60.000 „ „ a 76347. „ „

a 90.000 „ „ a 92787. „ „

a 50.000 „ „ a 4036. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajáljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. —

A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatti.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000,

1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à

80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,

1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,

8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt. —.75 vagy K. 150; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy K. 3.—

$\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ K. 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében

küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. é. április hó 24-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körút 46/a.** I. fiók: **Váci-körút 4/a.**

II. fiók: **Muzeum-körút 11/a** III. fiók: **Erzsébet-körút 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS T^{SA} bankháza Budapest.

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet
a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben $\left\{ \begin{array}{l} \text{utánvétellel} \\ \text{postautalvánnyal} \end{array} \right.$ kérem küldöm
mellékelem bankjegyekben (helyegekben) } A nem tetsző törölendő.

Pontos cím:

PÉNZ

MELLER LAJOS és TÁRSAI bankbizomány BUDAPEST, VI., DÁVID-UTCA 15. ● (Törvényszékiileg bejegyzett cég.) ● (Válasz helyeg.)

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől
a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékeig I. és II. helyre 15—
65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatisztek-

nek, állami- és magán-
hivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és
kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétan.

BANK- ÉS MAGÁNADÓSSÁGOK CONVERTÁLÁSA.

NOXIN

CZIPÓ- CRÉME

(törvényileg védve.)

sevrő- és kid box-kalf-bőr fényesítéséhez. A bőrt puhítja s vizát-hathatatlanná teszi, annak tükröfényt kölcsönöz. Kapható drogeriákban. Jobb czipőüzlet, bőrkereskedés testék- és fűszerüzletekben.

„Uranos“ vegyészeti gyár

HOCHSINGER TESTVÉREK

Budapest, VI., Rózsa utca 85.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ALAPSORSJÁTEK,

Ő fensége FERENCZ FERDINÁND cs. és kir. főherceg legmagasabb védnöksége alatt.

Főnyeremény

100.000

korona értékben, a többi nyeremények
à 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000,
K. stb. stb. egészben 7000 nyeremény.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Huzás

visszavonhatatlan 1904. MÁJUS 28-án.

Hatósági felügyelet alatt.

Sorsjegyek kaphatók Gyulafehérvárt:

Weisz Bernát, Fuchs Nándor, Papp György és Schäser Ferencz papirkereskedőknél és a fiókvezetőségénél:
Budapest, V. Nádor-utca 23.

BRÁZAY-féle Sósorszesz

Fürdővizben és mosdáskor használjunk kellő mennyiségű BRÁZAY-féle sósorszeszt; nagyon üdítőleg hat a testre, különösen pedig kellemesen a bőrre.

Keil-Lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

◀ J. B. MISSELBACHER SEN. CZÉGNÉL GYULAFEHÉRVÁR. ▶

Szőlőoltványok,

melyek megrendeléseért felelősség vállalatik!

Amerikai alanyon készült legkiválóbb esemege- és borfajokból teljesen fajtisztán, tökéletesen forrott, dus gyökerezésű példányok szokványminőségben, mérsékelt áron. Tavasz szállításra megrendelhetők a

KÜKÜLLÖMENTI ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYTELEPNÉL
Medgyes, N.-Küküllő megye.

Tulajdonos CASPARI FRIGYES

okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egylet szőlészeti és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója N.-Küküllő vármegye v. szőlészeti biztosa stb.

Lugas szőlőoltványok szintén mérsékelt áron.

! Készlet egy millió!

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

PÉNZT, SOK PÉNZT,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztsegesen minden szakismeret nélkül

Küldje be címét E. 995. jelige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

AMERIKÁBA

Bécsből Antwerpenen át

NEW-YORK

PHILADELPHIÁBA

a III. osztályban

156 korona

mérsékelt menetdíj mellett lehet utazni
ellátással együtt.

Tudakozódni lehet **Red Star Line**
Wien Wiedner Gürtel 20.

Kerestetik

egy idősebb házi nő

kis gyermekek gondozására

egy előkelő uri családhoz.

Czim megtudható:

Papp György könyvnyomdájában.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly

Bécs, III., Hauptstr. 120. saját házában.

Kívánatra ingyen próba mintakönyv prospektus.

Főraktár: idősb. Misselbacher J. B.-nél Gyulafehérvárt.

Kronsteiner-féle új zománcz Homlokzat-festéke hatóságilag védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománczozott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Évek során szállítója a cs. és kir. uradalmak, katona- és civilintézményeknek, vasutaknak stb. **Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva.** Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhöz. **Egy négyzetméter 2 1/2 kr.** Meglepő eredmény. **Homlokzat-festék,** viharmentes, mészből oldható, 49 minta olajfestékkel azonos. Kgr.-ja **12 kr.-tól** följebb.